

Universitat Internacional de la Pau

Presentació: Keita Karounga

E-mails: keitacomunica@yahoo.es o keitacomunica@hotmail.com

Introducció:

1. Delimitació de l'espai del tema:

Diferenciació entre “l'Àfrica blanca” i “l'Àfrica negra”:

- Entenem per “l'Àfrica blanca” la part nord del continent africà, constituïda pels països àrabs.
- “L'Àfrica negra”, representada pels països africans al sud del Sàhara, es la part que ens interessa tractar en la xerrada actual.

2. Definició dels conceptes de “*Democràcia*” i de “*Drets Humans*”

Definicions:

Democràcia:

- El terme “democràcia”, aparegut per primera vegada a la Grècia antiga, designava una concepció política defensada per un partit.
- Segon la *Gran Enciclopèdia Catalana* (1974: 115), *la democràcia és la Doctrina política que defensa la intervenció del poble en el govern i en l'elecció dels governants.*
- Segon Giovanni Sartori, “*el poder deriva del ‘demos’, el poble, i es basa en el consens verificat, no presumpte, dels ciutadans*”. Per a ell, **la democràcia no accepta autoinvestidures, i el poder no deriva tampoc de la força.**

Drets Humans:

- El terme dels Drets Humans, aparegut a partir de la declaració dels Textos votats per l'Assemblea constituent francesa el 1789, designa les facultats, les prerrogatives i les llibertats fonamentals que té una persona pel simple fet de ser persona. Sense aquests Drets, l'ésser humà no podria viure dignament.
- **Classificació dels Drets Humans en 3 generacions:**
 1. Drets civils i polítics
 2. Drets econòmics, socials i culturals
 3. Drets de solidaritat o drets dels pobles

En aquesta xerrada, només considerarem les dues primeres generacions.

2.1. Drets Civils i Polítics

Aquests drets proclamen que les autoritats respectin sempre:

1. la igualtat de tots els Homes (art.1)
2. la vida en general
3. la llibertat en general
4. l'educació per a tothom
5. la propietat
6. la seguretat
7. la resistència a l'opressió (art.2)
8. la preeminència de la sobirania de la nació
9. la llei com expressió de la voluntat general (art.6)
10. la llibertat de pensament i de religió
11. la inviolabilitat del domicili o del dret de propietat
12. la pau

2.2. Drets Econòmics, Socials i Culturals

Aquests drets proclamen el respecte de:

1. la seguretat econòmica
2. l'alimentació
3. la remuneració d'un treball (sou just, equitatiu, etc.)
4. l'assistència pública
5. l'educació
6. la participació en la vida cultural del país
7. la recerca científica, literària i artística

Interès del tema d'aquesta xerrada:

- És una excel·lent oportunitat per nosaltres, com africà, ja que ens dona la ocasió de debatre, amb tot el públic aquí present, d'uns aspectes sensibles de la vida de la nostra terra.

Agraïments:

Abans de parlar de l'estat de la "democràcia" i dels "drets humans" a l'Àfrica negra, volem adreçar els nostres agraïments:

- a la Universitat Internacional de la Pau, per afavorir aquesta ocasió
- a tots els assistents en aquesta sala, per la seva presència activa

Comprensió del tema:

- **Quina era** la situació de la democràcia i dels Drets Humans a l'Àfrica negra?; o sigui, es practicava la democràcia i s'aplicaven els Drets Humans ahir a l'Àfrica?
- **Quina és** l'estat de la democràcia i del respecte dels Drets Humans avui a l'Àfrica?

Intentarem respondre a aquestes preguntes per tal d'iniciar el debat. Llavors, el desenvolupament del nostre raonament s'articularà al voltant dels dos punts següents: *Democràcia i Drets Humans a l'Àfrica ahir* i *Democràcia i*

Drets Humans a l'Àfrica avui. A més a més, esperem un enriquiment de part dels assistents mitjançant el debat que hi haurà a continuació.

Desenvolupament del tema:

Quina era la situació de la democràcia i dels Drets Humans a l'Àfrica ahir?

I. DEMOCRÀCIA I DRETS HUMANS A L'ÀFRICA AHIR

Antecedent històric:

Conferència de Berlín:

- **Objectiu principal:** Delimitació (“*balcanització*”) de les fronteres dels països de l'Àfrica sota petició dels països europeus que disputaven la repartició de l'espai africà per a establir les seves colònies.

I.1.- Època de la colonització:

I.1.1º.- Observació sobre la situació de la Democràcia:

- Si partim de la definició de Giovanni sobre la democràcia, diríem que durant els anys de la colonització els preceptes de la democràcia no estaven respectats a l'Àfrica.

Explicació:

- L'Àfrica estava sota la dominació d'uns règims colonials durs que depenien de la voluntat única dels països europeus.

- El continent africà i els seus habitants servien com eines per a la creació de riquesa pels colonitzadors i pels països occidentals.

I.1.2º.- Observació sobre el respecte dels Drets Humans:

- Si partim també dels preceptes dels drets fonamentals proclamats en la Carta de les Nacions Unides, podem dir que els Drets Humans no estaven respectats a l'Àfrica negra.

Explicació:

- No hi havia igualtat entre tots els Homes (violació del art.1)
- Els africans no tenien llibertat i tampoc tenien dret a resistir a l'opressió (violació del art.2)
- El dret a l'educació estava violat

I.2.- Època de les Independències a l'Àfrica:

I.2.1.- Els nous règims africans:

- **Partits únics o dictadures africanes**

Els nous governs africans canvien aviat la il·lusió del poble per la desil·lusió.

Explicació

Malgrat la ratificació de les Cartes de les Nacions Unides, la majoria dels Estats africans tenien un règim de dictadura.

En molts països, es parlava de “democràcia a la africana”; amb moltes prohibicions a poble:

- Prohibició de crear o adherir a un partit polític, diferent del partit al poder
- Prohibició de expressar una opinió contrària a la del dictador

I.2.2.- Situació dels Drets Humans a l'Àfrica tradicional:

Les societats africanes tradicionals eren realment obertes i respectuoses dels drets de l'ésser humà; drets que el món occidental va anomenar "Drets Humans":

- l'educació dels nens i de les nenes (és tracta de l'educació no formal, diferent de l'educació formal occidental)
- la pau entre els Homes (l'exemple de les aliances o pactes entre diferents tribus, ètnies, etc.)
- la solidaritat entre els Homes
- l'hospitalitat (tothom era benvingut a qualsevol terra, a qualsevol poblat)
- la llibertat de moviment o de lliure circulació

Malgrat el respecte de molts preceptes, hem de reconèixer els límits per culpa de les pràctiques tal com la desigualtat entre els homes i les dones així com entre els nens i les nenes.

Explicació:

L'home:

En la societat tradicional, l'home era el cap de la família. Ell casava a les dones i elles estaven sota la seva protecció. Per tan, la seva funció era la treballar fora de casa; en busca dels recursos econòmics pels membres de la seva família. Per això, és deia que "l'home és el que porta els pantalons".

La dona:

En general, la principal funció de la dona era fer canalles i ocupar-se de la seva educació bàsica. Per tan, es quedava a casa i s'ocupava de les tasques diàries, de la cuina, de la neteja de la llar, etc.

Els nens i les nenes:

Molt aviat, els homes d'encarregaven de l'educació dels nens perquè aprenguin a "ser home" i poder omplir el seu rol en la societat. Mentre, les nenes es quedaven en l'entorn de les dones i continuaven la seva educació per ser bones dones. És a dir, les nenes estaven educades per ser bones esposes dels homes i ser també bones mares pels seus futurs fills.

Conclusió parcial:

A l'Àfrica, no hi havia democràcia en el sentit de les definicions que hem donat al començament.

En quant als Drets Humans, si dèiem que hi havia manca d'igualtat entre els homes i les dones així com entre els nens i les nenes, en canvi, hem de reconèixer que una gran part dels preceptes dels Drets Humans existien i estaven respectats.

II. DEMOCRÀCIA I DRETS HUMANS A L'ÀFRICA AVUI

- Quina és la situació de la democràcia i dels Drets Humans avui a l'Àfrica?

II.1.- Democràcia

A partir dels anys 90, arrel d'una política occidental ben pensada, i quines conseqüències van ser uns forts moviments populars, la majoria dels països africans van començar a obrir el camí a la "democràcia".

Molts països com Costa d'Ivori, Malí, Níger i Senegal van començar a tenir:

- Diferents partits polítics
- Diferents diaris
- Debats polítics contradictoris i públics
- Diferents xarxes de televisió i de radio
- Eleccions polítiques amb més d'un candidat

II.2.- Drets Humans:

En quant al respecte dels drets de l'ésser humà, les societats africanes d'avui són molt diferents de les d'ahir.

II.2.1.- Respecte dels Drets Humans

- Solidaritat
- Llibertat de moviment i de lliure circulació
- Intent molt important per a la igualtat entre les dones i els homes (dones mestres, directives, ministres, comissaries de Policia, treballadores en empreses privades, etc.)
- Acceptació de l'educació formal per a totes les nenes i per a tots els nens (de fet, abans, molts pares no acceptaven que els seus fills i les seves filles vagin a l'escola perquè pensaven que aquests estarien perduts per sempre. Que aquests canviarien la seva mentalitat africana per l'occidental)
- Intent important per a la resolució dels conflictes armats
- Reunions de Reconciliació Nacional, en busca de la Pau

II.2.2.- Violacions dels Drets Humans

Malgrat les bones voluntats i els intents per respectar els Drets Humans a l'Àfrica, encara hi ha moltes insuficiències.

- Desigualtat entre homes i dones
- Violacions constants del art.1 de la Carta de les Nacions Unides
- Desigualtat de oportunitat en quant a l'educació per totes i per tots
- Analfabetisme creixent
- Manca de sensibilització eficaç contra les malalties; i sobre tot contra la Sida
- No respecta complerta de la llibertat d'opinió i d'expressió

Conclusió:

Malgrat totes les dificultats que hi ha a l'Àfrica en quant a l'aplicació total dels preceptes de la Democràcia i dels Drets Humans, malgrat les guerres en molts països africans, el continent africà d'avui està intentant anar endavant, lluitant per canviar positivament i crear les condicions d'esperança i de la felicitat dels seus pobles i de tota la humanitat.

Durant el debat que s'iniciarà ara, estem segurs que podrem tenir idees noves perquè sigui possible aquest canvi positiu de què acabem de parlar.

Moltes gràcies per la seva atenció!.

Salutacions cordials a totes i a tots.